

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Rapport Slutkonferens Projekt BlåljUS

Konsensus om utbildningssamverkan

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: 155

Text: Erik Prytz, Susanna Lönnqvist
Tryck: DanagårdLITHO

Publ nr: MSB1485-februari 2020
ISBN: 978-91-7927-003-2

Förord

Slutkonferensen för projekt BlåljUS-Blåljusaktörer i UtbildningsSamverkan samlade nyckelpersoner inom utbildningsfrågor för blåljusaktörer i Sverige för att diskutera utbildningssamverkan och hur den ska utvecklas och drivas mellan blåljusaktörer i framtiden. Målet var att samla åsikter och tankar om utbildningssamverkan i en konsensuskrivelse, och att nå enighet i hur resultat gällande samordning av utbildningssamverkan från projekt BlåljUS ska förvaltas framöver. Denna rapport sammanfattar programupplägg, syfte och mål med slutkonferensen samt beskriver den process för att uppnå konsensus kring utbildningssamverkansfrågor som tillämpades. Inbjudna gäster och representanter för samverkanskonstellationer presenterade sitt arbete under dag ett av tvådagarskonferensen för att skapa bakgrund och grunder för diskussioner i konsensusprocessen påföljande dag. Konsensusprocessens första fas var framtagande av påståenden om samverkan inom områdena förvaltning, utbildningssamverkan och samsyn baserat på resultat och rapporter framtagna i projektet. Konferensdeltagare uppmanades under konferensens första dag att inkomma med reaktioner och förslag på påståenden som bör diskuteras. Diskussioner kring de tre områden och påståenden inom dessa genomfördes i mindre fokusgrupper. Efter gruppdiskussioner modifierades påståenden som diskuterats eller ansågs ofullständiga eller otydliga. En omröstning genomfördes i plenum, där påståenden som uppnådde strikt konsensus ansågs färdigbehandlade. Påståenden där konsensus inte uppnåddes togs upp för diskussion i plenum och röstades om i omröstning två. Omröstning ett och två resulterade i ett antal påståenden om utbildningssamverkan som behölls eller förkastades, och dessa resultat utgör grunden i den konsensuskrivelse som ingår i denna rapport. Åsikter och gruppdiskussioner är dokumenterade, och bidrar till utformning av den förvaltningsplan som ska behandla och föra vidare resultat från projekt BlåljUS.

Slutkonferensen för projekt BlåljUS-Blåljusaktörer i UtbildningsSamverkan anordnades i Linköping 26-27 november 2019. Rapporten är författad av Erik Prytz och Susanna Lönnqvist, Katastrofmedicinskt centrum

Projekt BlåljUS är finansierat av EU:s fond för inre säkerhet, ISF.

Innehåll

SLUTKONFERENSRAPPORT PROJEKT BLÅLJUS-BLÅLJUSAKTÖRER I UTBILDNINGSSAMVERKAN.	5
Inledning.....	5
Program och upplägg	6
Metod för konsensus-workshop	7
Förberedelse.....	7
Reaktioner	8
Gruppdiskussioner.....	9
Omröstning ett	9
Omröstning två	10
RESULTAT.....	10
Påståenden från Förberedelse och Reaktions-faserna	10
Förvaltning	10
Utbildningssamverkan.....	11
Samsyn.....	12
Sammanfattning av gruppdiskussionerna	13
Förvaltning	13
Utbildningssamverkan.....	15
Samsyn.....	17
Förändringar i påståenden efter gruppdiskussioner	19
Resultat från Omröstning ett	20
Resultat från omröstning två	23
Omröstningsresultat.....	25
KONSENSUSSKRIFT	26
Förvaltning	26
Utbildningssamverkan.....	27
Samsyn.....	27
Slutsatser.....	28

Slutkonferensrapport Projekt BlåljUS-Blåljusaktörer i UtbildningsSamverkan.

Konsensus om utbildningssamverkan mellan blåljusaktörer i Sverige.

Inledning

Målet för projekt BlåljUS-Blåljusaktörer i utbildningssamverkan är att skapa en gemensam utbildningsplattform för skydd, undsättning och vård för förbättrad samverkan före, under och efter en händelse. Projektdeltagare är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Katastrofmedicinskt centrum (KMC), Räddningstjänsten Syd och Polisen. Projektet påbörjades 2017 och avslutas 2019. Slutkonferensen för projekt BlåljUS anordnades i Linköping den 26–27 november. Inbjudna deltagare var representanter för ambulanssjukvården, räddningstjänsten med praktiker och utbildnings- och övningsansvariga för region och RåddSam-nätverk närvarande. Polismyndigheten var representerad på nationell operativ nivå samt genom ansvariga för polisutbildningar på grundnivå. MSB:s skolor i Revinge och på Sandö var representerade av skolchef och flertalet lärare. Regeringskansliet var representerat av sekreterare för utredning av hälso- och sjukvårdens beredskap.

Projekt BlåljUS har arbetat med erfarenhetsutbyte gällande utbildningssamverkan och gemensamma utbildningar för blåljusaktörer, och i senare skeden i projektet med strategiska frågor kring utbildningssamverkan i Sverige i dag och i framtiden. Under projektarbetets gång har den strategiska frågan lyfts, där projektresultat visat på att styrning och samordning efterfrågas. För blåljusgemensamma utbildningar har Projekt BlåljUS tagit fram en process för att omsätta vägledning till utbildningsmoduler. Projektet har utvecklat och utvärderat moduler för grundläggande samverkan och förståelse för blåljusorganisationer, samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö samt en modul för hot och våld mot blåljus. Projektarbetet har drivits genom workshops med praktiker och genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte med blåljusaktörer i Sverige och i Europa. Studieresorna har gett insyn i samverkansmodeller som är i bruk i dag för utbildning och erfarenhetsåterföring, och en del i projektarbetet har varit att undersöka tillämpning av processer i svenskt sammanhang, delvis genom arbetet på slutkonferensen. Syften för slutkonferensen var att samla nyckelpersoner inom utbildningsfrågor för blåljusaktörer i samma rum kring frågor som berör alla blåljusaktörer, och att inhämta åsikter, förslag och tankar kring utbildningssamverkan från konferensdeltagare. Målet var att samla dessa åsikter och tankar om utbildningssamverkan i en konsensuskrift som ingår i denna

rapport, och att nå enighet i hur resultat gällande samordning av utbildningssamverkan från projekt BlåljUS ska förvaltas framöver.

Program och upplägg

Upplägget för slutkonferensen för projekt BlåljUS var följande: dag ett presenterades projekt BlåljUS projektmetod och resultat, och för att skapa en grund för diskussion kring utbildningssamverkans-frågor presenterades exempel på tillvägagångssätt från EU och Sverige i dag. Även Regeringens utredning om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) presenterades, för behovsbeskrivning av samordning av övnings- och träningsfrågor som involverar alla tre blåljus. Inbjudna talare var Douglas Stirling och Stephen Massetti från SMARTEU i Skottland. SMARTEU (Scottish Multi Agency Resilience Training and Exercise Unit) är en blåljusgemensam enhet som ansvarar för utveckling av gemensamma utbildningar, genomförande av dessa nationellt och för analys och erfarenhetsåterföring till ambulans, räddningstjänst och polis. Representanterna för SMARTEU presenterade processen i Skottland för att övergå till blåljusgemensamma utbildningar, framgångsfaktorer och nyttan av utbildningssamverkan samt återstående hinder de upplever i dagens verksamhet. Svenska exempel på utbildningssamverkan i dag presenterades av Ola Slettenmark, samordningschef för Samverkan Stockholmsregionen, och av Jörgen Berggren, poliskommissarie Nationella operativa avdelningen, Utvecklingscentrum Bergslagen och projektledare för Samhällsgemensam ledningscentral.

Dag två inleddes med kort presentation av förvaltningsplan för resultat i projekt BlåljUS för att ytterligare lägga grund för diskussioner i den påföljande konsensusprocessen, som beskrivs nedan. Förvaltningsplanens förslag på organisation och struktur för samverkan behandlades kort i plenum och sedan mer specifikt i mindre fokusgrupper. Efter diskussioner i fokusgrupper inleddes konsensusprocessen. Nedan visas konferensprogrammet i korthet.

Tisdag 26 november

- 13:00 Inledning: **Projekt BlåljUS** - Blåljus i UtbildningsSamverkan
- 13:30-15:00 **Douglas Stirling**, Head of Unit för SMARTEU: Scottish Multi-Agency Resilience Training and Exercise Unit
Stephen Massetti, General Manager National Risk and Resilience Department
- 15:15-16:15 **Eva Bengtsson**: Statlig utredning om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09): Utbildning och övning
- 16:20-17:30 **Projekt BlåljUS**: Resultat
- Svenska exempel på samverkan i dag: **Ola Slettenmark**, Samverkan

Onsdag 27 november

08:15-09:00 **Projekt Blåljus:** Resultat och förvaltning

Konsensusworkshop:

09:00-10:30 Diskussion i fokusgrupper

10:30-11:00 Fika; Projekt BlåljUS sammanställer diskussioner

11:00-12:30 Konsensusdiskussion i storsal

12:30 Avslutning

Metod för konsensus-workshop

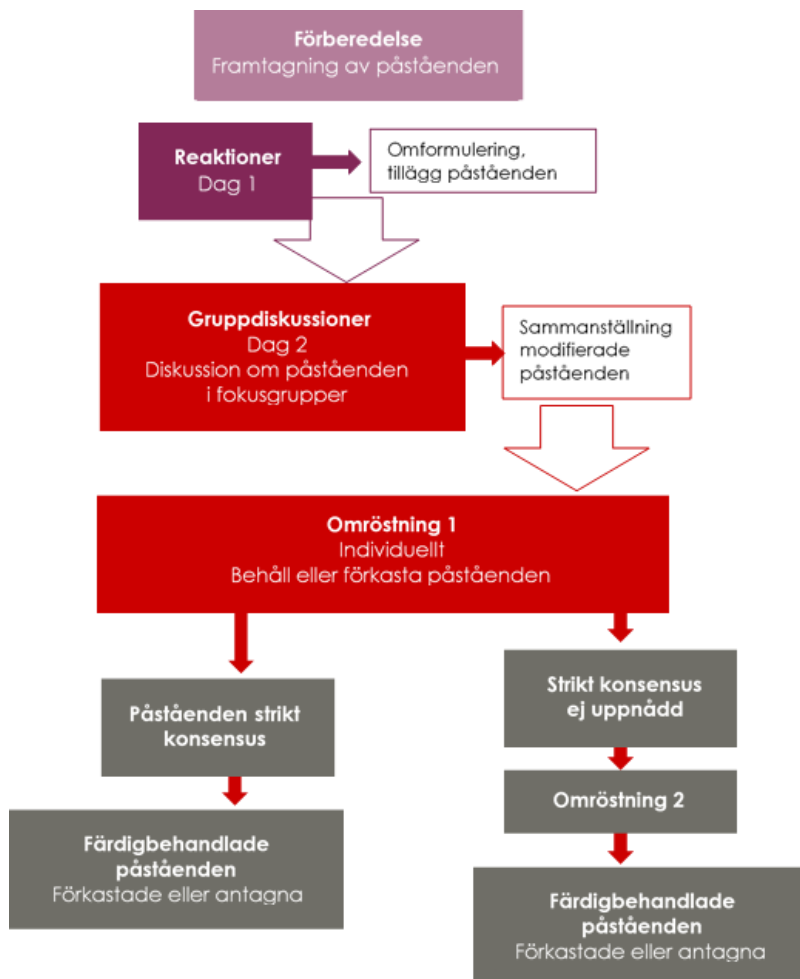
Målet för konsensusworkshopen var att nå en enighet kring hur resultaten från BlåljUS-projektet ska förvaltas i framtiden. Resultatet från workshopen är ett antal skrivelser som en konsensus av närvarande deltagare ställer sig bakom. Dessa skrivelser är inom områdena ”Förvaltning”, ”Utbildningssamverkan” och ”Samsyn”. Metoden för att nå konsensus strukturerades utifrån fem faser: förberedelse, reaktioner, gruppdiskussioner, omröstning ett och omröstning två. Dessa faser är beskrivna i detalj nedan och visas i figur 1.

Förberedelse

I den första fasen, förberedelse, formulerade projektgruppen för BlåljUS ett antal påståenden som konferensdeltagarna senare skulle ta ställning till. Påståendena föll in under områdena ”Förvaltning”, ”Utbildningssamverkan” och ”Samsyn”. Dessa påståenden formulerades utifrån slutsatser i tidigare rapporter samt erfarenheter och lärdomar från workshops och studiebesök genomförda inom projektet. Påståendena var uppbyggda stegvis, så att ett mer generellt påstående (t.ex. ”1. Det bör finnas en aktörsövergripande process för att skapa gemensamma utbildningskoncept för blåljusorganisationer utifrån aktuella behov”) följdes av gradvis mer specifika påståenden (t.ex. ”1.1. Det bör finnas en central förvaltning för denna process i form av en nationell fakultet för blåljus-gemensamma utbildningskoncept” och ”1.1.1. MSB, t.ex. inom fortbildningstjänsten, är en lämplig aktör att vara den nationella fakulteten, att vara sammankallande, och ha ett systemansvar för helheten”). Tanken med den gradvisa uppbyggnaden var att deltagarna under konferensen i vissa frågor kanske kunde enas om ett påstående till en viss detaljgrad men inte nödvändigtvis helt ut (t.ex. kanske deltagarna skulle kunna enas om påstående 1 och 1.1, ovan, alltså att det skall finnas en central förvaltning, men inte vara enade om 1.1.1, alltså att MSB bör inneha den rollen).

Reaktioner

Förberedelse-fasen följdes av fasen reaktioner. Den omfattade dag ett av konferensen, där deltagarna tog del av presentationer om resultaten från projekt BlåljUS samt andra inbjudna talare. Under dagen ombads deltagarna att skriva ned alla tankar, idéer och reaktioner som de kunde komma på under presentationerna. Deltagarna fick ett antal post-it-lappar i tre olika färger, där varje färg motsvarade

Figur 1. Process för konsensusworkshop

ett av de tre huvudsakliga ämnen som konsensusworkshopen avhandlade (förvaltning, utbildningssamverkan och samsyn). Lapparna var anonyma och sattes upp allt eftersom på en whiteboard som alla kunde se under dagen. I slutet av dagen samlades lapparna in och innehållet sammanställdes av projektgruppen. Materialet från reaktioner-fasen användes för att komplettera och modifiera de redan framtagna påståendena. Dessa påståenden var de som deltagarna sedan fick ta ställning till under dag två, och finns redovisade i avsnitt "Resultat".

Gruppdiskussioner

Konferensens andra dag inleddes med en redovisning av resultat och tänkt förvaltningsplan för projekt BlåljUS, för att påminna om och sätta ramarna för den fortsatta konsensusprocessen. Därefter fick deltagarna i mindre grupper diskutera igenom alla påståenden i fasen gruppdiskussioner. Deltagarna var på förhand indelade i sex grupper om fem till sex personer per grupp. Indelningen var gjord efter spridning av representanter för olika aktörer i varje grupp, med personer från respektive blåljus samt från myndighets- till praktikernivå. De sex grupperna roterade därefter runt på sex olika stationer. Det fanns två stationer per område (dvs. förvaltning, utbildningssamverkan och samsyn) och de sex grupperna roterade på så vis att alla grupper fick diskutera alla tre områden. Grupperna diskuterade varje område i 30 minuter, och gick därefter till nästa station. Diskussionerna vid varje station leddes av en diskussionsledare från projektgruppen som stegvis presenterade påståendena och efterfrågade gruppens synpunkter. Vid två stationer fanns extra dokumentatörer som antecknade diskussionerna i detalj, vid övriga stationer antecknade diskussionsledaren. Diskussionsledarna byggde vidare på tidigare grupper diskussioner, och sammanfattade de viktigaste dragen i föregående grupper diskussion för efterföljande grupper. Detta för att möjliggöra en kontinuerlig utveckling av diskussionerna kring påståendena. Efter gruppdiskussionerna samlades projektgruppen för att sammanställa den viktigaste återkopplingen inom varje område. Utifrån denna modifierades återigen vissa påståenden, och några nya skapades. De modifierade påståendena var de som gick upp för omröstning i fasen omröstning ett. Diskussionerna finns samlade i avsnitt Sammanfattning av gruppdiskussionerna och de modifierade påståendena i avsnitt Förändringar i påståenden efter gruppdiskussioner.

Omröstning ett

Under fasen omröstning ett presenterades alla påståenden, som var 46 stycken till antalet, var för sig för alla deltagare i plenum för en omröstning om påståendet skulle behållas eller förkastas. Först fick deltagarna information om hur omröstningen skulle gå till. I denna fas förekom ingen ytterligare diskussion utan omröstningen skedde enskilt, anonymt och under tystnad. Varje påstående presenterades med hjälp av verktyget Menti¹ där deltagarna med hjälp av sin telefon eller laptop röstade. Ingen information sparades om hur de enskilda deltagarna röstade och resultatet från röstningen var dolt tills det att alla deltagare röstat. Deltagarna kunde också välja att avstå från att rösta på påståenden om de så önskade. Deltagarna ombads för varje påstående som presenterades att rösta på en skala från 1 till 9, där 1 representerade ”Håller inte alls med” och 9 ”Håller helt med”. För att ett påstående skulle få strikt konsensus att behållas krävdes att medelvärdet var minst 7,0 och att inte mer än tio procent (3) av rösterna låg i spannet mellan 1 och 3. På samma sätt ansågs det finnas strikt konsensus att förkasta ett påstående om medelvärdet var högst 3,0 och inte mer än tio procent

¹ www.mentimeter.com

(3 stycken) av rösterna låg i spannet 7 till 9. För alla andra möjliga resultat ansågs det inte finnas konsensus. Alla påståenden där det fanns strikt konsensus att antingen behålla eller förkasta ansågs färdigbehandlade efter första omgången, medan alla påståenden som inte uppnådde strikt konsensus fördes vidare till fasen omröstning två. Resultatet från omröstning ett presenteras i tabellerna 1, 2 och 3.

Omröstning två

Efter omröstning ett samlades projektgruppen och gick igenom alla påståenden som inte nått strikt konsensus (sju stycken). Påståenden som inte nådde konsensus på grund av otydlighet i formulering eller för kraftiga påståenden modifierades. Eventuellt otydliga påståenden där fortsatt diskussion inte ansågs leda vidare förkastades. Övriga påståenden där inget förtydligande behövdes gick vidare till fasen omröstning två utan modifikation. I omröstning två presenterades därför fem av de påståenden som ej nådde konsensus under omröstning ett. De var grupperade i tre teman baserat på ämne. I denna fas öppnades en diskussion i plenum för varje enskilt tema. Varje diskussion var tidsatt till fem minuter. Under diskussionen fick alla som ville göra ett inlägg. Inläggen kunde vara ett argument för eller emot påståendet, förtydliganden om vad påståenden innebar för dem eller liknande. Efter varje diskussion öppnades en ny omröstning för just de påståendena enligt samma modell som i omröstning ett. I denna fas användes dock ett enklare kriterium för konsensus, där 15 procent (4) av rösterna tilläts ligga i spannet 1–3 eller 7–9 för konsensus att behålla respektive förkasta givet medelvärde på över 7 eller under 3, respektive. Helgruppsdiskussionerna finns sammanfattade i avsnitt Resultat från omröstning två. och resultatet från omröstningen i tabell 4.

Resultat

Påståenden från Förberedelse och Reaktionsfaserna

Följande påståenden är de som skapades av projektgruppen efter att de modifierats utifrån deltagarnas reaktioner dag ett. Dessa är de påståenden som diskuterades i grupperna under Gruppdiskussions-fasen.

Förvaltning

1. Det bör finnas en aktörsövergripande process för att skapa gemensamma utbildningskoncept för blåljusorganisationer utifrån aktuella behov (t.ex. baserat på rapporter, statistik, eller händelser i samhället).
 - 1.1. Det bör finnas en central förvaltning för denna process i form av en nationell fakultet för blåljus-gemensamma utbildningskoncept

- 1.1.1. MSB, t.ex. inom fortbildningstjänsten, är en lämplig aktör att vara den nationella fakulteten, att vara sammankallande, och ha ett systemansvar för helheten
- 1.1.2. Den nationella fakulteten ska samla och sprida information från pågående och avslutade projekt inom relevanta områden
- 1.2. I förvaltningen bör det finnas regionala fakulteter där funktioner från respektive blåljusorganisation ingår
 - 1.2.1. De regionala fakulteterna bör skapas utifrån Sveriges 21 län
 - 1.2.2. Läro- och forskningscentra (t.ex. MSBs skolor, högskoleutbildningar för polis och sjukvård) bör ingå i en regional fakultet
 - 1.2.3. Ansvaret för olika ämnen bör fördelas mellan de regionala fakulteterna, och roteras till en annan regional fakultet efter fyra år
- 2. För varje län skall det finnas ett beslut om utbildningssamverkan som är dokumenterat, påskrivet och förankrat hos högre instans.
 - 2.1. Dessa bör integreras i befintliga Regional SamordningsFunktion (RSF) nätverk samt övriga, befintliga samverkansforum i varje län
 - 2.2. Finansiella resurser och ekonomiska incentiv för utbildningssamverkan bör skapas utöver 2:4-medel
- 3. Som en del av förvaltningen bör det finnas ett nationellt nätverk för utbildningssamverkan
 - 3.1. I nätverket bör det ingå representanter från regionala fakulteter och utbildnings- och forskningscentra samt ämnesföreträdare
 - 3.2. Nätverket skall fungera som vägledning till den centrala förvaltningen (nationell fakultet)
 - 3.3. Det nationella nätverket bör ha årliga möten som forum för utbildningssamverkan
 - 3.4. Det nationella nätverket bör skapa konsensus kring olika utbildningsfrågor
 - 3.5. Det nationella nätverket bör föra kalender över och informera om inplanerade aktiviteter och övningar från de regionala fakulteterna, i syfte att uppmärksamma även mindre övningar där lokala aktörer kan dra nytta av varandra och samverka över länsgränser

Utbildningssamverkan

- 1. Den aktörsövergripande processen för att skapa gemensamma utbildningskoncept bör följa den modell som Projekt BlåljUS föreslår
 - 1.1. Modellen bör ta lärdom av Skottlands utveckling av t.ex. SMARTEU

- 1.2. Modellen bör inkludera en funktion som inom kort tidsram kan utveckla och leverera blåljusgemensamma utbildningar
- 1.3. Konkreta ämnen för gemensamma utbildningar bör identifieras, och utbildningar utvecklas, och implementeras som en start på större och mer generell utbildningssamverkan
- 1.4. Existerande utbildningscentra (t.ex. MSB:s skolor) bör inventeras för att kartlägga existerande tränings- och övningsmöjligheter
2. Utvecklingen av gemensamt utbildningsmaterial bör vara samordnad och fördelad på aktörerna
 - 2.1. Det bör skapas gemensamma utbildningsmoduler för övningsledning och -planering.
 - 2.2. Roterat regionalt ansvar för vilken aktör som tar initiativ till samverkansövningar för bättre framförhållning och fördelning av resurser
 - 2.3. Utbildningssamverkan bör inkludera e-learning för kostnadseffektivt samarbete kring utbildning mellan blåljusmyndigheter
 - 2.4. Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar
3. Respektive organisation bör frisätta personal i område/region som inte står på larm att ha övningsdagar i samverkan med andra blåljus
4. Utvärdering och erfarenhetsåterföring i samverkan bör standardiseras nationellt.
 - 4.1. Nationella indikatorer för utvärdering i samverkan bör tas fram
 - 4.2. Samverkansutvärderingar bör samlas och analyseras hos nationell fakultet
 - 4.3. AAR skall användas som utvärderingsmodell för samtliga blåljusaktörer
 - 4.4. METHANE skall användas som initial rapportmodell för samtliga blåljusaktörer

Samsyn

1. Det skall skapas riktlinjer och ramar för hur en bra samverkansövning är och går till för att kunna skapa givande och lärorika övningar för alla tre aktörer
 - 1.1. Riktlinjerna ska tas fram av nationella fakulteten
2. I planeringsskedet av utbildningar ska det krävas att utbildningsmomentet/modulen/kursen ska ske i samverkan för att skapa utbyte och skapa personkännedom mellan organisationerna i utbildningssammanhang
3. Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan

4. Det ska finnas ett nationellt mandat från respektive organisations ledning att bedriva utbildningssamverkan
 - 4.1. Det bör även finnas ett regionalt mandat, på grund av geografiska och demografiska skillnader.
 - 4.2. Nationella riktlinjer bör ta i beaktande regionala faktorer såsom geografi, population, täthet mellan stationer och/eller blåljuspersonal, arbetssätt, och liknande.
 - 4.3. Detaljstyrning på regional nivå ska föreslås, och nationella riktlinjer som direktiv ska finnas att följa och arbeta utifrån.
 - 4.4. Ingående parter måste enas om en gemensam modell för hur man jobbar rent operativt både på insatslednings-, strategisk och systemledningsnivå
 - 4.5. Dessa skulle gälla framförallt likriktning inom nomenklatur och utmärkning av ledningsfunktioner (motsvarande en svensk JESIP). I detta ingår att skapa en nationell nomenklatur för stab och ledning där man inom egen organisation har tydliga benämningar

Sammanfattning av gruppdiskussionerna

Diskussionerna som fördes i de olika grupperna under gruppdiskussionsfasen är sammanfattade nedan. Diskussionerna ska ses som ett komplement till påståendena som diskuterades, för att förtydliga och kontextualisera deras innebörd. Även om man rent kvalitativt kan utläsa en enighet, eller konsensus, i gruppdiskussionerna där alla grupper ställer sig bakom ett visst påstående ansågs detta inte räcka för att hävda konsensus, utan samtliga påståenden fördes vidare för omröstning. Först efter omröstningsfasen hade genomförts och kriterierna för strikt konsensus uppfyllts ansåg projektgruppen att påståendena hade nått konsensus. Det var däremot väldigt liten diskrepans mellan hur påståendena diskuterades i grupp och den enighet man där kunde utläsa, varav en del påståenden nedan beskrivs som att grupperna är ”eniga” eller har ”konsensus” kring frågan.

Förvaltning

Det rådde enighet gällande huvudbudskapet att vi ska ha en aktörsövergripande process för att skapa gemensamma utbildningskoncept. Diskussioner fördes om begreppet “process”, som ledde till att deltagarna kunde ställa sig bakom ordvalet och innebörden. Frågan om förvaltning av denna process landade i att MSB borde ha det i sitt uppdrag, och där deltagare hade svårt att se någon annan aktör ta på sig denna roll. I dag är ansvar för utbildningssamverkan inget som är direkt uttryckt i regleringsbrevet men det är något som bör ses över enligt deltagarna. En grupp ansåg att MSB kan ha sammanhållande funktion, men inte systemansvar. Det diskuterades om MSB skulle vara sammanhållande för en liknande grupp/enhet som SAMRTEU, där det är gruppen/enheten som hanterar själva utbildningsaktiviteterna och MSB som förvaltar. Att enheten ska samla och

informera om relevanta projekt och utveckling inom området godkändes. Utbildningar som tas fram har den nationella fakulteten har ansvar för i form av kvalitet på produkt och spridning av innehållet.

Flera deltagare ansåg att den regionala delen av förvaltningen kommer vara väldigt viktig på flera sätt. Regional del måste känna sig engagerad i det arbete som görs genom att tillföra kunskaper men ska även kunna hämta ut processad information som kan spridas vidare på regional nivå. Hur den regionala gruppen skulle utformas ledde diskussionerna inte fram till, men många förslag diskuterades där deltagare kom fram till att det för tillfället är mycket som händer inom området (omorganiseringar), och där man kan avvakta och se vad det mynnar ut i och nyttja det som eventuellt kommer. Vissa deltagare ansåg att län är en för liten enhet, i utbildningssamverkan kunde vissa områden slås ihop. Kunskapscentrum kan vara drivande i frågan enligt en grupp. Att lärosäten ska vara representerade i den regionala gruppen föreslogs, men framförallt sjukvården ser detta som svårt, samtidigt som man ser nyttan att olika aktörer möts och samtalar om gemensamma utbildningsmål.

Något som grupperna inte nådde konsensus om var roterande av ansvaret mellan regionala fakulteter, på grund av rädsla för att tappa fart och kompetens. Att flytta runt ansvar sågs kontraproduktivt. Möjligtvis kan personer/expertter roteras.

Diskussion om påstående två, "För varje län skall det finnas ett beslut om utbildningssamverkan som är dokumenterat, påskrivet och förankrat hos högre instans", ville deltagare att högre instans ska skriva under på att gemensamma processer för utbildningssamverkan ska finnas på plats. En grupp ansåg att motivationen hellre ska komma underifrån, från de som utför arbetet. Man bör integrera de nätverk som finns i dag och där RSF (Regional SamordningsFunktion) är ett bra sådant. Att alla län inte har RSF diskuterades, men att man kan nyttja de nätverk som finns och även dra lärdomar av de som i dagsläge är välfungerande. Det rådde konsensus runt att förvaltningen av utbildningssamverkan inte ska vara finansierat i projektform, utan den ska ingå i linjeverksamheten. Deltagare ansåg också att detta bör vara något som är tvingande att delta i finansiellt, alternativt att myndigheter/MSB bekostar förvaltningen. Man måste se till långsiktighet när förvaltningssystem och process byggs upp. Drömscenariot enligt en grupp är att staten finansierar vissa gemensamma utbildningar.

Deltagarna var överens om att det bör finnas ett nationellt nätverk för samverkan, samt att det ska finnas regionala fakulteter där utbildnings- och forskningscentra samt ämnes- och verksamhetsföreträdare finns med. Även representanter för forskningen efterfrågades. Det nationella nätverket vägleder den centrala förvaltningen. I uppstart anser man att det bör vara minst ett par möten per år för att få processerna att rulla och där det ska finnas ett tydligt formulerat uppdrag för det nationella nätverket. Samtidigt ska forumet också ha möjlighet till att reagera på händelser och mötas. Viktigt med fysiska möten och samlas i samma rum. Deltagarna ställde sig bakom påståendet att det nationella nätverket bör skapa

konsensus kring utbildningsfrågor och arbeta för att etablera nätverket som aktör i utbildningsfrågor och skapa förtroende för nätverket. Deltagare såg vinsten i att dela utbildningskalendrar men även svårigheter med genomförande i praktiken, samtidigt som regionalt är där man bör börja med samordning.

Utbildningssamverkan

Det rådde i huvudsak stor enighet om påstående 1 gällande aktörsövergripande process, dock valde en grupp att introducera ”riktlinjer” istället för process, för att enklare få igenom huvudbudskapet. Processen måste också enligt deltagare innehålla en normativ komponent där det finns förutsättningar för att uppföljning och utvärdering kan leda till omformning av utbildningar eller rentav föreskriftsförändring. I dag upplevs vägledning ”luddiga” och det är en svår gränsdragning kring vad man som praktiker ska följa och till vilken grad. Vidare diskuterade grupperna att Skottarnas erfarenheter var väldigt angelägna att ta tillvara på, och systemet avundsvårt på alla sätt, samtidigt som det inte får utesluta anpassning till svensk kontext eller att influenser från andra projekt eller internationella erfarenheter tas med. Samtidigt grupper var även överens om att det bör finnas en funktion eller mekanism för att snabbt nå ut med prioriterade utbildningar till blåljusaktörerna. Idag tar det alldeles för lång tid vilket riskerar att leda till att lokala initiativ bildas utan nationell förankring, eller harmonisering med andra regioner eller aktörers initiativ. Exempelvis föreslog en grupp modellen hos Samverkan Stockholmsregionen där en gemensam resurs, som alla aktörer bidrar till, har ansvar för att snabba på processen att ta fram utbildningar. Samtidigt bildar den en gemensam instans som kvalitetsstämplat och ser till användarvänlighet i utbildningar för alla tre blåljus.

När några av grupperna behandlade påstående två om gemensamma utbildningar diskuterades det att frågan var angelägen, men att det kunde finnas flera praktiska hinder i hur framförallt grundutbildningar är organiserade. Grupperna tyckte det var en bra idé att identifiera några specifika ”självlära” ämnen för utbildningssamverkan först, för att sedan bredda samverkan till att inkludera fler utbildningar. Diskussion kring identifiering av gemensamma ämnen ledde till ”låg hängande frukt”, utbildningar som redan i dag skulle kunna vara gemensamma som till exempel utbildning i Rakel, stab, fri väg och pågående dödligt våld. En grupp poängterade vikten av att börja med mer specifika utbildningar som till exempel PDV, CBRNE och krisberedskap för specialistgrupper och resurser. Två grupper vill ta in loggistikursen från SMARTEU så att blåljus kan hjälpas åt på skadepplats och inte ödsla resurser. En grupp diskuterade även nytta med att samverka kring utbildningsmoment som körutbildningar, taktiskt förhållningssätt och psykisk ohälsa. Samtliga grupper var rörande överens om att man bör inventera utbildningscentra och infrastruktur för utbildning och övning inom blåljussverige, även med tanke på innehåll, och det är också angeläget att denna typ av samverkan och samutnyttjande underlättas. En grupp diskuterade även idéer på att kunna dela material och utrustning som behövs till övning och utbildning. Eventuellt skulle ”utbildningsdepåer” kunna skapas.

Påståendet "Utvecklingen av gemensamt utbildningsmaterial bör vara samordnad och fördelad på aktörerna" ledde till diskussion om utmaningarna med att många utbildningsgivare är självständiga, och då inte kan styras kring utbildningsmaterial. Tre grupper ansåg att alla regioner ska behålla sitt ansvar för att planera övningar och träning, men att det bör finnas ett samverkansorgan som samordnar dessa. Dock var grupperna överens om att det finns stor potentiell nytta med att enas kring gemensamt utbildningsmaterial. De flesta grupper tyckte att det skulle vara bra med gemensamt utbildningsmaterial/moduler för övningslednings och planering. Åtminstone på den nivån att samma nomenklatur och struktur används. Gällande roterande ansvar för initiativ till samverkansövningar såg många grupper en sårbarhet i ett sådant upplägg, och såg snare nytta med att det finns en regional grupp med representation från aktörerna som har detta ansvar. Denna grupp skulle med fördel kunna vara regional och eller nationell utbildningsfakultet.

Samtliga grupper uttryckte stöd för utbildningssamverkan genom e-lärande, och såg det som en nödvändighet. Utbildningssamverkan i grundutbildningar sågs principiellt som väldigt positivt men samtidigt som skulle vara förknippat med stora utmaningar då skolor är självständiga, och dessutom redan har fulla läroplaner. Deltagarna delade åsikt om att utbildningssamverkan absolut ska ske på högre ledningsnivå men att det kan vara problematiskt att införa till exempel för deltidsbrandmän. Viktigt att hitta rätt nivå efter förutsättningarna för respektive utbildning. Tre grupper var även överens om att det är av stor vikt att få in utbildning om organisationskunskap och blåljus-lagar åt alla på grundutbildningsnivå. Utbildningssamverkan skulle kunna ske mellan verksamheter, även om en grupp diskuterade riskerna med att eleverna då redan skulle vara stöpta i en viss kultur, som skulle kunna skapa hinder för den effektiva samverkan man skulle vilja uppnå.

Diskussionerna kring påstående tre om att säkerställa att det finns friställd personal som kan övas hos blåljusaktörerna kretsade kring praktiska hinder, men grupperna var positivt inställda till olika sätt att underlätta gemensamma övningar. Tre grupper poängterade att man också kunde nå långt med små övningar, och då är det inte så mycket personal i taget som behöver friställas. En grupp introducerade även ämnet om lärandet som de andra grupperna diskuterade vidare, att förutom tid för övning måste man också säkerställa tid för lärande efter övning. En annan idé som introducerades var att dela upp övningsmoment över flera tillfällen, men andra påpekade att det också blev mer sårbart vid sådan uppdelning och föredrog "avslutade kapitel". Det diskuterades även samverkan kring övningar i andra ämnen än samverkan, som exempelvis avisera andra aktörer om att man en viss dag planerar att köra mikroövningar i HLR och andra kan komma på drop-in övning. Flera grupper poängterade nyttan av småskalig och frekvent övning för "vardagsförmågan" (Lära i vardagen).

Påstående om nationell standardisering om utvärdering och erfarenhetsåterföring för samverkan diskuterades även det i positiva ordalag, även om praktiska hinder för implementering i de olika organisationerna ventilerades. Nationella indikatorer skulle vara positivt, men en grupp diskuterade hur styrande de kunde vara och om

de kunde verka hämmande på förmågan att anpassa insats efter händelsen. En grupp diskuterade målbild: vad vill blåljus-Sverige gemensamt ha ut från rapporter? Viktigt att indikatorer som tas fram kopplas till den målbilden. En viktig aspekt som diskuterades var även att rapporteringar lämnas, samlas och analyseras av en instans, så att erfarenhetsåterföringen blir av, är validerad och leder någon vart. Deltagarna såg även positivt på etablerandet av en process för att kunna sammanställa och lyfta utvärderingsresultat från regional nivå till nationell nivå. Inställningen till nationell accepterad AAR och METHANE var delad mellan grupperna, men att ha nationella system för både erfarenhetsåterföring och framkomstrapport var grupperna överens om att det skulle vara positivt. Modeller för dessa bör matchas med ledningsmodeller som är i bruk i Sverige.

Samsyn

Gällande skapande av riktlinjer och ramar för hur en bra samverkansövning är och går till för att kunna skapa givande och lärorika övningar för alla tre aktörer efterfrågades tydlig målsättning och ett tydligt syfte med vad samverkan innebär. Frågan kring övningsområden lyftes också, alla aktörer runt om i landet har inte möjlighet att driva samverkansövningar. Riktlinjer behövs för att kunna utvärdera utbildningar med samverkansperspektiv. Kan vara svårt att formulera på ledningsnivå. Att riktlinjerna ska tas fram av nationell fakultet var deltagarna överens om, däremot måste det finnas mandat från en högre instans som, med en viss tyngd, kan leda och styra arbetet så att riktlinjer realiserar. Av vikt att se till att alla aktörer i landet finns representerade. Ett instick i diskussionen var att det redan finns större nätverk för samverkan, och att det därför behövs ett väldigt tydligt mandat, så att projektet (BlåljUS) inte leder till ett diffust diskussionsforum utan konkret bäring. En grupp uttryckte oro över att styrning från nationell nivå kan ta för lång tid i praktiken.

Påstående två kring kravställning om samverkan ledde till diskussion om vilken nivå som utbildningen gäller. Flera grupper var överens om att det ska kravställas att alla aktörer ska vara med i moment/modul/kurs, däremot ansåg deltagare att personkännedom ska tonas ner och istället ska organisationskännedom lyftas. Deltagare ansåg att påståendet borde formuleras om till "att alla aktörer *ska* finnas med", annars fallerar idén. Vissa organisationer är så pass breda att formuleringen behöver nyanseras, allt för strikta formuleringar kan bli problematiska. En annan fråga som uppstod var frågan om vem det är som kravställer vilka moduler/övningar som ska genomföras.

Påstående tre om att det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer delade grupper i självklart ja och definitivt nej. Diskussionen kretsade återigen kring att det måste finnas ett mandat så att någon kan styra arbetet. Gemensam instruktör skulle förutsättas att kunna alla områden, men deltagarna ansåg att det givetvis behövs en gemensam grund att stå på. Det viktiga är att Instruktörerna är väl insatta i de olika organisationerna så att olika förutsättningar, krav och kompetenser tas i beaktande. Train the trainer-konceptet togs upp som en bra

metod för att få en likriktad instruktörsskara och i detta fall kunde det tillämpas så att instruktörerna kommer från berörda aktörer.

Deltagare var överens om att det ska finnas ett nationellt mandat från respektive organisations ledning att bedriva utbildningssamverkan. Visionen för utbildningssamverkan är att det ska finnas ett styrande organ för blåljussamverkan och denna punkt bör prioriteras. Diskussionerna handlade om att det dock kanske enbart en vision i nuläge, och kanske långt från verkligheten. Här måste ambitionsnivån beaktas. Påståendet föreslogs att formuleras utifrån den enskilda organisationen. Frågor om representation diskuterades; polisen är en myndighet och fungerar på annat sätt än exempelvis räddningstjänsten. Vem ska representera räddningstjänsten på en nationell nivå? Det kan även bli svårt att översätta det nationella mandatet till en kommunal nivå, och olika krav kan slå olika hårt på olika stationer/kommuner. Det kan resultera att påståendet blir en ekonomisk fråga. En ytterligare åsikt var att formuleringen kan låta något "gammaldags", istället för att formulera påstående att det *ska* finnas ett nationellt mandat, kan vara att formulera det så som att det "finns möjlighet" att något organ styr på nationell nivå. Frågan om regionalt mandat bemöttes med motfråga om vad ett sådant mandat innebär om det finns ett mandat på nationell nivå men nationella riktlinjer bör givetvis ta regionala faktorer i beaktande. Som exempel angavs fjällräddning och gränskontroller som är strikt beroende av geografi. Hur dessa aspekter kan tas upp på nationell nivå, och om kunskaper om dessa skillnader finns på nationell nivå diskuterades. Andra faktorer som kan vävas in i detta påstående är riskbilder för enskilda delar av landet, och även tidsaspekter, så som teknologiska framsteg (exempelvis elbilars tillgänglighet på marknaden, och tidsaspekten gällande när riktlinjer kommer för att hantera elbilar i en insats).

Gällande detaljstyrning på regional nivå och nationella riktlinjer som direktiv påpekades att detta redan finns gällande operativa insatser, och indirekt när det kommer till utbildningssamverkan på regional nivå. En grupp ansåg att det inte får skapas för stor skillnad mellan regioner (vilket regional detaljstyrning kan innebära och således försvåra samverkan vid större händelse). Men man *måste* se till att alla aktörer faktiskt är på plats vid en övning. Viktigt är dock att skilja på övningssamverkan och utbildningssamverkan. Andra menade på att ett bra nätverk är A och O, kanske snarare än att det finns ett toppstyrande organ. Det kan finnas en nationell struktur, men som är detaljstyrd på regional nivå. Jämför till exempel med RAKEL, som används nationellt, men regionala skillnader finns i hur systemet används.

Ingående parter måste enas om gemensam modell för hur man jobbar rent operativ på olika nivåer diskuterades som något att eftersträva, men att olika nivåer/steg inom respektive organisation kommer att finnas oavsett. Vad som kan efterfrågades i diskussionen var någon form av "översättningstabell" mellan organisationerna så att operativa kan göra jämförelser mellan egen och andras organisation. Deltagare ansåg att det är av vikt att aktörer känner till varandras ledningsmodeller, medan några ansåg att det är viktigt med samma samverkansmodell för alla tre aktörer. Införande av modell lik JESIP var enhälligt

positivt bemött. En grupp var tveksam till nationell nomenklatur då denna skiljer sig så pass mycket mellan organisationerna.

Förändringar i påståenden efter gruppdiskussioner

I många fall sågs diskussionerna som ett komplement till påståendena, för att kontextualisera och förtydliga dess innebörd. Följande påståenden modifierades dock baserat på gruppdiskussionerna.

- Under området Förvaltning:
 - ”1.2.2 Läro- och forskningscentra (t.ex. MSBs skolor, högskoleutbildningar för polis och sjukvård) bör ingå i en regional fakultet” ändrades till ”1.2.2 Läro- och forskningscentra (t.ex. MSBs skolor, högskoleutbildningar) bör ingå i en regional fakultet”.
 - ”3.1. I nätverket bör det ingå representanter från regionala fakulteter och utbildnings- och forskningscentra samt ämnesföreträdare” ändrades till ”3.1. I nätverket bör det ingå representanter från regionala fakulteter och utbildnings- och forskningscentra samt ämnes- och verksamhetsföreträdare”.
- Under området Utbildningssamverkan:
 - ”1.4. Existerande utbildningscentra (t.ex. MSBs skolor) bör inventeras för att kartlägga existerande tränings- och övningsmöjligheter” ändrades till ”1.4. Existerande infrastruktur för utbildning (t.ex. MSBs skolor) bör inventeras för att kartlägga existerande tränings- och övningsmöjligheter”
 - ”2.2. Roterat regionalt ansvar för vilken aktör som tar initiativ till samverkansövningar för bättre framförhållning och fördelning av resurser” ändrades till ”2.2. Regionalt ansvar för initiativ för samverkansövningar ska ske genom regional förvaltningsfakultet eller nationell fakultet”
 - Påståendet ”3.1. Övningsdagar bör fokusera även på småskaliga, frekventa övningar” tillkom.
- Under området Samsyn:
 - Påståendet ”3.1. Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörens bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll” tillkom.
 - Påståendet ”4.5 Dessa skulle gälla framförallt likriktning inom nomenklatur och utmärkning av ledningsfunktioner (motsvarande en svensk JESIP). I detta ingår att skapa en nationell nomenklatur för stab och ledning där man inom egen organisation har tydliga benämningar” delades i två: ”4.5 Dessa skulle gälla framförallt

likriktning inom nomenklatur och utmärkning av ledningsfunktioner (motsvarande en svensk JESIP).” samt ”4.5.1 I detta ingår att skapa en nationell nomenklatur för stab och ledning där man inom egen organisation har tydliga benämningar”.

Resultat från Omröstning ett

I den första omröstningen deltog 27 stycken deltagare. Utifrån denna omröstning fanns strikt konsensus att behålla 38 av 46 påståenden. Ett påstående fanns det strikt konsensus om att förkasta. Sju påståenden nådde inte strikt konsensus. Detta är sammanfattat i tabellerna 1, 2 och 3 nedan.

Tabell 1 Resultat från Omröstning Ett, Förvaltning

Nr.	Påståenden inom området Förvaltning	Snitt	Antal 1-3	Antal 4-6	Antal 7-9	Strikt konsensus
1	Det bör finnas en aktörsövergripande process för att skapa gemensamma utbildningskoncept för blåljusorganisationer utifrån aktuella behov	8,5	0	1	26	Behåll
1.1	Det bör finnas en central förvaltning för denna process i form av en nationell fakultet för blåljus-gemensamma utbildningskoncept	8,3	0	2	25	Behåll
1.1.1	MSB, t.ex. inom fortbildningstjänsten, är en lämplig aktör att vara den nationella fakulteten, att vara sammankallande, och ha ett systemansvar	7,5	1	6	20	Behåll
1.1.2	Den nationella fakulteten ska samla och sprida information från pågående och avslutade projekt inom relevanta områden	8,6	0	0	27	Behåll
1.2	I förvaltningen bör det finnas regionala fakulteter där funktioner från respektive blåljusorganisation ingår	8,1	1	1	25	Behåll
1.2.1	De regionala fakulteterna bör skapas utifrån Sveriges 21 län	5,2	8	7	12	Oklart
1.2.2	Läro- och forskningscentra (t.ex. MSBs skolor, högskoleutbildningar) bör ingå i en regional fakultet	8,0	0	3	23	Behåll
1.2.3	Ansvar för olika ämnen bör fördelas mellan de regionala fakulteterna, och roteras till en annan regional fakultet efter fyra år	2,8	18	7	2	Förkasta
2	För varje område skall det finnas ett beslut om utbildningssamverkan som är dokumenterat, påskrivet och förankrat hos högre instans.	8,0	1	2	23	Behåll
2.1	Dessa bör integreras i befintliga Regional Samordningsfunktion (RSF) nätverk samt övriga, befintliga samverkansforum i varje län	7,8	0	5	20	Behåll
2.2	Finansiella resurser och ekonomiska incentiv för utbildningssamverkan bör skapas utöver 2:4-medel	7,8	3	2	22	Behåll
3	Som en del av förvaltningen bör det finnas ett nationellt nätverk för utbildningssamverkan	8,6	0	0	27	Behåll
3.1	I nätverket bör det ingå representanter från regionala fakulteter och utbildnings- och forskningscentra samt ämnes- och verksamhetsföreträdare	8,3	0	1	26	Behåll
3.2	Nätverket skall fungera som vägledning till den centrala förvaltningen (nationell fakultet)	8,3	0	2	25	Behåll

3.3	Det nationella nätverket bör ha regelbundna möten som forum för utbildningssamverkan	8,7	0	0	27	Behåll
3.4	Det nationella nätverket bör skapa konsensus kring olika utbildningsfrågor	7,9	0	5	22	Behåll
3.5	Det nationella nätverket bör föra kalender över och informera om inplanerade aktiviteter och övningar från de regionala fakulteterna	7,7	1	6	20	Behåll

Tabell 2 Resultat från Omröstning Ett, Utbildningssamverkan

Nr.	Påståenden inom området Utbildningssamverkan	Snitt	Antal 1-3	Antal 4-6	Antal 7-9	Strikt konsensus
1	Den aktörsövergripande processen för att skapa gemensamma utbildningskoncept bör följa den modell som Projekt BlåljUS föreslår	7,4	1	6	19	Behåll
1.1	Modellen bör ta lärdom av Skottlands utveckling av t.ex. SMARTEU	8,0	0	4	21	Behåll
1.2	Modellen bör inkludera en funktion som inom kort tidsram kan utveckla och leverera blåljusgemensamma utbildningar	8,3	0	2	25	Behåll
1.3	Konkreta ämnen för gemensamma utbildningar bör identifieras, och utbildningar utvecklas, och implementeras som en start...	8,2	0	2	24	Behåll
1.4	Existerande infrastruktur för utbildning (t.ex. MSBs skolor) bör inventeras för att kartlägga existerande tränings- och övningsmöjligheter	8,0	1	3	23	Behåll
2	Utvecklingen av gemensamt utbildningsmaterial bör vara samordnad och fördelad på aktörerna	7,8	1	3	23	Behåll
2.1	Det bör skapas gemensamma utbildningsmoduler för övningsledning och -planering.	7,9	1	3	23	Behåll
2.2	Regionalt ansvar för initiativ för samverkansövningar ska ske genom regional förvaltningsfakultet eller nationell fakultet	7,2	2	5	20	Behåll
2.3	Utbildningssamverkan bör inkludera e-learning för kostnadseffektivt samarbete kring utbildning mellan blåljusmyndigheter	7,8	2	3	22	Behåll
2.4	Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar	7,4	4	2	21	Oklart
3	Respektive organisation bör frisätta personal i område/region som inte står på larm att ha övningsdagar i samverkan med andra blåljus	8,1	1	2	24	Behåll
3.1	Övningsdagar bör fokusera även på småskaliga, frekventa övningar	8,6	0	1	26	Behåll
4	Utvärdering och erfarenhetsåterföring i samverkan bör standardiseras nationellt.	8,5	0	0	26	Behåll
4.1	Nationella indikatorer för utvärdering i samverkan bör tas fram	8,0	0	4	23	Behåll
4.2	Samverkansutvärderingar bör samlas och sammanställas hos regional fakultet och analys på nationell fakultet	8,2	0	4	23	Behåll
4.3	AAR skall användas som utvärderingsmodell för samtliga blåljusaktörer	6,6	3	8	16	Oklart
4.4	METHANE skall användas som initial rapportmodell för samtliga blåljusaktörer	5,6	7	8	12	Oklart

Tabell 3 Resultat från Omröstning Ett, Samsyn

Nr.	Påståenden inom området Samsyn	Snitt	Antal 1-3	Antal 4-6	Antal 7-9	Strikt konsensus
1	Det skall skapas riktlinjer och ramar för hur en bra samverkansövning är och går till för att kunna skapa givande övningar för alla aktörer	8,3	0	0	27	Behåll
1.1	Riktlinjerna ska tas fram av nationella fakulteten	7,6	1	4	22	Behåll
2	I planeringsskedet av utbildningar ska det kravställas att utbildningsmomentet/modulen/kursen ska ske i samverkan...	8,1	0	1	26	Behåll
3	Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan	7,1	4	3	20	Oklart
3.1	Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörerna bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll	6,9	4	4	19	Oklart
4	Det ska finnas ett nationellt mandat från respektive organisations ledning att bedriva utbildningssamverkan	8,2	0	3	24	Behåll
4.1	Det bör även finnas ett regionalt mandat, på grund av geografiska och demografiska skillnader.	7,9	2	1	23	Behåll
4.2	Nationella riktlinjer bör ta i beaktande regionala faktorer såsom geografi, population, täthet mellan stationer och/eller blåljuspersonal, arbetssätt, och liknande	8,3	0	3	24	Behåll
4.3	Detaljstyrning på regional nivå ska föreslås, och nationella riktlinjer som direktiv ska finnas att följa och arbeta utifrån.	7,1	4	2	21	Oklart
4.4	Ingående parter måste enas om en gemensam modell för hur man jobbar rent operativt både på insatslednings-, strategisk och systemledningsnivå	7,3	3	3	21	Behåll
4.5	Dessa skulle gälla framförallt likriktning inom nomenklatur och utmärkning av ledningsfunktioner (motsvarande en svensk JESIP)	8,1	1	2	24	Behåll
4.5.1	I detta ingår att skapa en nationell nomenklatur för stab och ledning där man inom egen organisation har tydliga benämningar	8,4	0	2	25	Behåll

De påståenden som det inte fanns strikt konsensus att behålla eller förkasta var följande:

- Under området Förvaltning:
 - 1.2.1 De regionala fakulteterna bör skapas utifrån Sveriges 21 län
- Under området Utbildningssamverkan:
 - 2.4 Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar
 - 4.3 AAR skall användas som utvärderingsmodell för samtliga blåljusaktörer
 - 4.4 METHANE skall användas som initial rapportmodell för samtliga blåljusaktörer
- Under området Samsyn:

- 3 Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan
- 3.1 Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörerna bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll
- 4.3 Detaljstyrning på regional nivå ska föreslås, och nationella riktlinjer som direktiv ska finnas att följa och arbeta utifrån.

Av dessa fördes följande fem påståenden, från alla tre områden, vidare till Omröstning Två. Påståenden i kursiv text är förändrade från formuleringen i omgång 1.

- Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar
- *En gemensam utvärderingsmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer*
- *En gemensam initial rapportmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer*
- Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan
 - Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörerna bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll

Två påståenden fördes ej vidare till en andra omgång då det inte ansågs givande att diskutera dem i plenum. De två påståendena var följande:

1. De regionala fakulteterna bör skapas utifrån Sveriges 21 län
2. Detaljstyrning på regional nivå ska föreslås, och nationella riktlinjer som direktiv ska finnas att följa och arbeta utifrån.

Resultat från omröstning två

Först sammanfattas de diskussioner fördes i plenum, därefter redovisas resultatet från andra omröstningen.

Diskussion kring "Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar"

Överlag fanns det en positiv inställning till idén att utbildningssamverkan bör ske i grundutbildningarna, och ett inslag i debatten var att det bör ske i ett tidigt skede i utbildningen då det är viktigt att samverkanstänket är med redan från utbildningens början. De största hindren ansågs vara logistiska. Inom polisen pågår redan diskussioner kring samverkan men de menade på att det är en stor process som tar lång tid - *Det är ingen tröskel. Det är ett berg.* Det sågs till exempel som praktiskt svårt att koordinera stora studentgrupper, och hur dessa ska koordineras med studentgrupper hos andra aktörer.

En annan punkt som togs upp var att *ämnet* samverkan givetvis ska tas upp på grundutbildningarna, även om det kan vara svårt att faktiskt öva tillsammans rent praktiskt. Det bör då finnas en tydlig definition av vad samverkan är och innebär.

Ett tillägg var att introducering av ämnet samverkan möjliggör skapandet av en samverkanskultur, dels hos de olika aktörerna och dels i samhället i stort.

Diskussion kring "En gemensam utvärderingsmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer" samt "En gemensam initial rapportmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer"

Det problematiska med en gemensam utvärderingsmodell och rapportmodell är att olika aktörer jobbar under olika förutsättningar. Inom räddningstjänsten finns ett stort antal brandmän som jobbar deltid som åker på väldigt få larm per år och som därmed skulle använda modellerna väldigt sällan; det kan eventuellt bli för komplicerat för dessa. En annan invändning var att en METHANE-rapport var för lång för att kunna fungera som en snabb initial "genom-vindrutan-rapport".

Från polisens håll var invändningen att de åker på långt fler larm än övriga aktörer, ensamma, och att denna typ av rapportering därmed skulle bli för komplicerad för just poliser då deras arbetssätt ofta skiljer sig markant. En del ställde sig frågande till syftet med en gemensam modell, och i vilka sammanhang ska den ska användas. Douglas Stirling kom då med ett instick där han förklarade processen för hur de i Skottland valde att gå över till METHANE och vilka idéer som låg till grund, och själva användandet i dag där enskilda aktörer *inte* påtvingas använda modellen, men så fort det handlar *två eller fler aktörer* ska METHANE tas i bruk i samverkan.

En annan åsikt var att en initial framkostrapport är så oerhört viktig att det inte går att poängteras nog, men att denna diskussion kanske snarare är en metodfråga och inte bör diskuteras under denna sammankomst utan i ett annat forum. Denna diskussion kan dock ligga till grund för framtida förslag för vilken modell som faktiskt bör användas. Principiellt överens om att en gemensam modell är bra.

Diskussion kring "Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan" samt "Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörerna bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll"

Inom polisen behövs spetskompetens för utbildningar då polisen har så pass nischade övningar. Representanter från polisen menade att de behöver ha polisens egna utbildningar som grundplattform, och att det är bättre att använda de resurser som redan finns. Rent praktiskt och logistiskt kan det fungera med myndighetsgemensamma instruktörer men att en enskild polis inte kan ha ansvar över samverkan rent generellt. Några ansåg det även sårbart med myndighetsgemensamma instruktörer med avseende på att hålla dessa uppdaterade och på rätt nivå. I helsalsdiskussionen uttrycktes även att det finns oklarheter om det handlar om en ytterligare aktör som ska instruera och leda samverkansutbildningar eller om det snarare är befintliga instruktörer. Vem eller vilka är det som har ansvar över koordinering, utvärdering etc. av samverkansutbildning och instruktörer. Slutligen diskuterades att lämplighet av en instruktör beror på vad som ska göras under utbildningarna, då övningar är beroende av personer med god ämneskunskap. Möjlig modell är en grupp av

instruktörer som kommer från de olika aktörerna, då erhålls spetskompetens inom alla områden. Instruktörer för hur aktörerna logistiskt ska lägga upp övningar föreslogs också.

Omröstningsresultat

Resultatet från omröstning två visas nedan i tabell 4. Resultatet är detsamma oavsett om reglerna för strikt konsensus eller för konsensus används.

Tabell 4 Resultat från Omröstning Två

Påståenden från alla områden	Snitt	Antal 1-3	Antal 4-6	Antal 7-9	Strikt konsensus
Utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar	8,1	2	2	23	Behåll
En gemensam utvärderingsmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer	8,2	1	3	22	Behåll
En gemensam initial rapportmodell skall användas för samtliga blåljusaktörer	8,5	0	2	23	Behåll
Det ska finnas myndighetsgemensamma instruktörer för utbildningssamverkan	6,7	3	9	14	Oklart
Fokus för de myndighetsgemensamma instruktörerna bör vara pedagogik, motsvarande, ej ämnesinnehåll	6,5	4	8	14	Oklart

Konsensuskrift

Projekt BlåljUS bjöd in nyckelpersoner för en diskussion om utbildningssamverkan mellan blåljus i Sverige, och för att inhämta åsikter och ställningstagande till en rad påståenden om hur utbildningssamverkan borde utvecklas i Sverige i framtiden. Deltagare på konferensen var representanter för blåljusaktörer i Sverige, från praktiker till myndighetsnivå, med representanter för skolor och utbildningar för blåljusaktörer närvarande. Deltagarna på slutkonferensen för projekt BlåljUS har med hjälp av beskriven process för att nå konsensus enats kring följande om utbildningssamverkan för blåljus inom områdena förvaltning, utbildningssamverkan och samsyn.

Förvaltning

Det bör finnas en aktörsövergripande process för att skapa gemensamma utbildningskoncept för blåljusorganisationer utifrån aktuella behov. Det bör även finnas en central förvaltning för denna process i form av en nationell fakultet. Denna nationella fakultet ska samla och sprida information från pågående och avslutade projekt inom relevanta områden. MSB, t.ex. inom fortbildningstjänsten, är en lämplig aktör att vara den nationella fakulteten, att vara sammankallande, och ha ett systemansvar. Vidare bör det i förvaltningen finnas regionala fakulteter där funktioner från respektive blåljusorganisation ingår. Det är inte klart hur dessa regionala fakulteter bör fördelas i landet, men däremot bör läro- och forskningscentra (t.ex. MSB:s skolor, högskoleutbildningar) ingå i regionala fakulteter. Ansvar för olika ämnen bör inte roteras mellan de regionala fakulteterna.

För varje område skall det finnas ett beslut om utbildningssamverkan som är dokumenterat, påskrivet och förankrat hos högre instans, och dessa bör integreras i befintliga Regional SamordningsFunktion (RSF) nätverk samt övriga, befintliga samverkansforum i varje län. Vidare bör finansiella resurser och ekonomiska incentiva för utbildningssamverkan skapas, utöver existerande 2:4-medel.

Som en del av förvaltningen bör det finnas ett nationellt nätverk för utbildningssamverkan. I det nätverket bör det ingå representanter från regionala fakulteter och utbildnings- och forskningscentra samt ämnes- och verksamhetsföreträdare. Nätverket skall fungera som vägledning till den centrala förvaltningen (nationell fakultet), och bör ha regelbundna möten som forum för utbildningssamverkan. Vidare bör detta nätverk arbeta för att skapa konsensus kring olika utbildningsfrågor samt föra kalender över och informera om inplanerade aktiviteter och övningar från de regionala fakulteterna i syfte att uppmärksamma även mindre övningar där lokala aktörer kan dra nytta av varandra och samverka över regionala gränser.

Utbildningssamverkan

Den aktörsövergripande processen för att skapa gemensamma utbildningskoncept bör följa den modell som Projekt BlåljUS föreslår och ta lärdom av Skottlands utveckling av t.ex. SMARTEU. En sådan lärdom är att modellen bör inkludera en funktion som inom kort tidsram kan utveckla och leverera kvalitetssäkrade blåljusgemensamma utbildningar. Konkreta ämnen för gemensamma utbildningar bör identifieras, och utbildningar utvecklas, och implementeras som en start på större och mer generell utbildningssamverkan. Två exempel på sådana är en gemensam utvärderingsmodell som skall användas för samtliga blåljusaktörer, samt en gemensam initial rapportmodell som skall användas för samtliga blåljusaktörer. Även utvärdering och erfarenhetsåterföring i samverkan bör standardiseras nationellt, och nationella indikatorer för utvärdering i samverkan bör tas fram. Dessa samverkansutvärderingar bör samlas och sammanställas hos regional fakultet och genomgå vidare analys på nationell fakultet.

Utvecklingen av gemensamt utbildningsmaterial bör vara samordnad och fördelad på aktörerna, och existerande infrastruktur för utbildning bör inventeras för att kartlägga existerande tränings- och övningsmöjligheter. Det bör även skapas gemensamma utbildningsmoduler för övningsledning och -planering.

Gällande samverkansövningar ska det finnas ett regionalt ansvar för initiativ för samverkansövningar genom regional förvaltningsfakultet eller nationell fakultet. Respektive organisation bör frisätta personal som inte står på larm för att ha övningsdagar i samverkan med andra blåljus. Övningsdagar bör fokusera även på småskaliga, frekventa övningar, och utbildningssamverkan bör ske även i respektive aktörs grundutbildningar. Utbildningssamverkan bör också inkludera e-learning för kostnadseffektivt samarbete kring utbildning mellan blåljusmyndigheter

Samsyn

Den nationella fakulteten ska skapa riktlinjer och ramar för hur en bra samverkansövning är och går till för att kunna skapa givande övningar för alla aktörer. I planeringsskedet av utbildningar ska det kravställas att utbildningsmomentet ska ske i samverkan. Det ska också finnas ett nationellt mandat från respektive organisations ledning att bedriva utbildningssamverkan, och det bör även finnas ett regionalt mandat, på grund av geografiska och demografiska skillnader.

Nationella riktlinjer bör ta i beaktande regionala faktorer såsom geografi, population, täthet mellan stationer och/eller blåljuspersonal, arbetssätt, och liknande. Detaljstyrning på regional nivå ska föreslås, och nationella riktlinjer som direktiv ska finnas att följa och arbeta utifrån. Ingående parter måste enas om en gemensam modell för hur man jobbar rent operativt både på insatslednings-, strategisk och systemledningsnivå. Dessa skulle gälla framförallt likriktning inom nomenklatur och utmärkning av ledningsfunktioner (motsvarande en svensk

JESIP). I detta ingår att skapa en nationell nomenklatur för stab och ledning där man inom egen organisation har tydliga benämningar.

Slutsatser

Diskussioner och konsensusprocessen under slutkonferensen för projekt BlåljUS har visat på samstämmighet mellan blåljusaktörer i frågor om utbildningssamverkan för blåljus, förvaltning av sådan samverkan och samsyn mellan aktörerna. För majoriteten av påståendena som diskuterades och lades fram för omröstning nåddes strikt konsensus i omröstning ett. Resultat och slutsatser från projekt BlåljUS arbete med blåljusgemensamma utbildningar, inhämtade kunskaper från europeiska aktörer, kartläggning av behov och önskemål kring blåljusaktörers utbildningssamverkan i dag, och framarbetad konsensus från slutkonferensen kommer att sammanställas och formuleras i en förvaltningsplan för projektet. Syfte med förvaltningsplanen är att konkretisera resultat, önskemål och åsikter om hur utvecklingsarbetet med utbildningssamverkan mellan blåljus i Sverige bör fortsätta framöver, och ge förslag på hur utbildningssamverkansfrågor kan förvaltas, baserat på konsensus mellan deltagare i slutkonferensen för projekt BlåljUS.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap